

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară 1 : "Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere"
 Domeniul major de intervenție: 1.1. "Accesul la educație și formare profesională inițială de calitate"

Titlul proiectului: Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință

Cod Contract: POSDRU/85/1.1/S/55330

Beneficiar: Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar

IG3/38/676/23.12.2010

Metodologia de evaluare externă a calității educației în învățământul preuniversitar - proiect -

Capitolul I – Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta metodologie este realizată cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare și ale Hotărârii Guvernului nr. 1258/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), cu modificările ulterioare.

Art. 2. (1) Evaluarea externă periodică a calității educației în învățământul preuniversitar se realizează din 5 în 5 ani, după obținerea acreditării.

(2) Evaluarea externă periodică a calității educației în învățământul preuniversitar se poate realiza și la intervale mai mici de 5 ani la solicitarea organizației furnizoare de educație/ comunitatea locală/ a inspectoratelor școlare/ a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 3. Scopul evaluării externe periodice a calității educației este îmbunătățirea continuă a proceselor și rezultatelor organizației furnizoare de educație.

Secțiunea I. Principii

Art. 4. Evaluarea externă periodică a calității educației se derulează cu respectarea următoarelor două categorii de principii:

- principii generale ale implementării sistemului național de management și asigurare a calității;
- principii specifice evaluării externe periodice a calității educației.

Art. 5. Principiile generale ale implementării sistemului național de management și asigurare a calității sunt acelea pe care se fundamentează o educație de calitate, care:

- este centrată pe clienții și beneficiarii actului educațional;

- b) este oferită de instituții responsabile;
- c) este orientată pe rezultate ;
- d) respectă autonomia individuală și are la bază autonomia instituțională.
- e) este promovată de lideri educaționali;
- f) asigură participarea actorilor educaționali și valorizarea resursei umane;
- g) se realizează în dialog și prin parteneriat cu instituții, organizații, cu beneficiarii direcți și indirecti de educație;
- h) se bazează pe inovație și pe diversificare;
- i) abordează procesul educațional unitar, în mod sistemic;
- j) are ca obiectiv îmbunătățirea continuă a performanțelor;
- k) promovează interdependența între furnizorii și beneficiarii implicați în oferta de educație.

Art. 6. Principiile specifice evaluării externe periodice a calității sunt:

- a) supremația interesului preșcolarului și al elevului
- b) corelarea evaluării interne cu evaluarea externă.
- c) utilizarea standardelor și standardelor de referință naționale ca referențial al procesului de evaluare;
- d) triangulația – corelarea surselor și a dovezilor de informare și documentare în evaluarea nivelului calității actului educațional.
- e) implicarea beneficiarilor atât în evaluarea internă, cât și în cea externă.
- f) valorizarea aspectelor pozitive ale furnizorului de servicii educaționale și ale programelor acestuia.
- g) acordarea încrederii furnizorului de servicii educaționale în raport cu rezultatele evaluării interne
- h) abordarea evaluării externe ca proces de învățare, pentru evaluatori, pentru evaluați și pentru întreaga organizație școlară.;
- i) accentuarea rolului evaluării interne în îmbunătățirea continuă;
- j) îmbunătățirea continuă a proceselor și rezultatelor furnizorului de educație.

Capitolul II - Sursele de informare si documentare și rolul acestora în activitatea de evaluare externă a calității

Art. 7. În cadrul activității de evaluare externă se utilizează surse de informare și documentare, membrii comisiei de evaluare hotărând asupra modalității de colectare a datelor și informațiilor necesare fundamentării raportului de evaluare externă.

Art. 8. Sursele de informare și documentare care sunt pot fi analizate în cadrul activității de evaluare externă sunt cel puțin următoarele:

- a) *Proiectul (planul) de dezvoltare instituțională (PDI) sau Planul de acțiune al școlii (PAS);*
- b) *Raportul anual de evaluare internă (RAEI) sau Raportul de autoevaluare (RA);*
- c) *Situația centralizată a rezultatelor școlare din unitatea de învățământ, de la ultima evaluare până la ultimul an școlar încheiat, raportată atât la rezultatele evaluării precedente cât și la rezultatele unităților școlare de aceeași categorie la nivel județean, în cadrul căreia vor fi analizate:*
  - c.1.) date statistice colectate de școală pentru ultimii trei ani cu privire la *rata de promovare*, pe niveluri, profiluri și pe domenii de pregătire profesională, sexe, medii de rezidență, *rata abandonului școlar*, pe niveluri, profiluri și pe domenii de pregătire profesională, sexe, medii de rezidență, rata exmatriculărilor, a actelor de violență, rata de succes la testarea națională, rata de succes la examenul de bacalaureat și la examenele de certificare a competențelor profesionale, pe sexe și medii de rezidență;
  - c.2) date cu privire la numărul *elevilor care au obținut distincții la olimpiade școlare* (nivel local, județean, național, internațional), concursuri pe meserii (nivel local, județean, național), precum și *la alte concursuri școlare*, după caz;
  - c.3.) date cu privire la evoluția absolvenților (traiectul școlar și / sau profesional al absolvenților – (studii superioare în profilul/ domeniul absolvit, inserția pe piața muncii – în profilul/ domeniul absolvit sau în

alte domenii); date cu privire la progresul școlar al elevilor: rezultate la evaluarea inițială și pe parcursul școlarizării.

d) *Centralizarea datelor privind progresul în învățare și dezvoltare al preșcolarilor*, pentru învățământul preșcolar;

e) *Rezultatele aplicării chestionarelor* adresate beneficiarilor direcți și indirecti ai educației (elevi, părinți/reprezentanți legali, angajatori, agenți economici etc.), precum și personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic;

f) *Rezultatele interviurilor individuale / de grup / cu conducerea școlii*, cu responsabilii ariilor curriculare, respectiv cu cadrele didactice și cu reprezentanți ai beneficiarilor direcți și indirecti (elevi, părinți, reprezentanți ai administrației locale și ai comunității, angajatori/agenți economici);

g) *Informațiile privind rezultatele parteneriatelor furnizorului de educație*, realizate în ultimii trei ani cu alte unități de învățământ preuniversitar, cu instituții de învățământ superior și cercetare, Casa Corpului Didactic, agenți economici, cu instituții și autoritățile locale, cu patronate, sindicate, asociații profesionale, ONG-uri etc.;

h) *Informațiile privind rezultatele proiectelor în care furnizorul de educație a fost implicat* în ultimii trei ani, inclusiv procentul cadrelor didactice implicate în proiecte (aplicant / partener), precum și procentul elevilor implicați în proiectele școlii, proiectele derulate de inspectoratul școlar, respectiv în proiectele derulate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

i) *Procedurile de asigurare a calității educației elaborate și implementate în școală*, după cum urmează:

- proceduri de autoevaluare instituțională;
- proceduri de analiză a culturii organizaționale;
- proceduri de evaluare sistematică a așteptărilor educabililor, părinților și altor beneficiari relevanți;
- proceduri de evaluare sistematică a satisfacției personalului;
- proceduri de comunicare internă, decizie și raportare;
- proceduri de identificare și de prevenire a perturbărilor majore;
- proceduri de control al documentelor și al înregistrărilor;
- proceduri de monitorizare, evaluare, revizuire și îmbunătățire a calității.

j) *Portofoliile cadrelor didactice și ale elevilor*;

k) *Site-ul furnizorului de educație și materialele promoționale* utilizate pentru promovarea ofertei educaționale,

l) *Informațiile privind formarea continuă a cadrelor didactice* în ultimii 5 ani.

(3) Membrii comisiei de evaluare pot solicita reprezentanților unității de învățământ, spre analiză, și alte surse informaționale pe care le consideră relevante.

Art. 9. Rolul surselor informaționale necesare a fi analizate în cadrul activității de evaluare externă este după cum urmează:

a) Analiza **Proiectului de dezvoltare instituțională, respectiv a Planului de acțiune al școlii, pentru învățământul profesional și tehnic** furnizează comisiei de evaluare informații detaliate privind planificarea strategică (modul în care școala își proiectează componenta strategică (misiune, viziune, ținte, opțiuni strategice, corelare cu documentele de proiectare strategică PLAI și PRAI, după caz) și operațională (programele și acțiunile concrete prin care școala își propune îndeplinirea țăintelor strategice) a școlii.

b) Informațiile generale privind efectivele de elevi, resursele umane și spațiile școlare menționate în prima parte a **Raportului anual de evaluare internă, respectiv în Raportul de autoevaluare pentru învățământul profesional și tehnic** oferă o imagine de ansamblu cu privire la dimensiunea școlii, la oferta educațională, la gradul de acoperire cu personal și la modul de folosire a spațiilor școlare.

c) Compararea rezultatelor evaluării externe cu rezultatele evaluării interne cu privire la nivelul de realizare a indicatorilor de performanță din standardele de referință, detaliate în **Raportul anual de evaluare internă, respectiv în Raportul de autoevaluare pentru învățământul profesional și tehnic**,

permite comisiei de evaluare să aprecieze realismul cu care școala își autoevaluează performanța și să formuleze, dacă este cazul, recomandări de îmbunătățire.

d) **Planul de îmbunătățire a calității educației**, atașat în **Raportul anual de evaluare internă, respectiv în Raportul de autoevaluare**, informează comisia de evaluare cu privire la măsurile pe care școala le-a considerat necesare a fi luate în urma evaluării interne, în vederea creșterii calității serviciilor educaționale.

e) Echipa de evaluatori analizează modul în care măsurile propuse în planul de îmbunătățire a calității educației se bazează pe constatările evaluării interne și se regăsesc în **Planul (proiectul) de dezvoltare instituțională, respectiv în Planul de acțiune al școlii revizuit**, asigurând o abordare coerentă și fundamentată a demersului de creștere continuă a calității educației și verifică dacă măsurile propuse pentru îmbunătățirea calității educației sunt implementate prin alocarea resurselor necesare, conform planului propus (încadrarea în timp, atingerea rezultatelor propuse, utilizarea eficientă a resurselor).

f) **Analiza situației centralizate a rezultatelor școlare din unitatea de învățământ, de la ultima evaluare până la ultimul an școlar încheiat, raportată atât la rezultatele evaluării precedente cât și la rezultatele unităților școlare de aceeași categorie la nivel județean** oferă informații cu privire la progresul în îmbunătățirea rezultatelor școlare, pentru a se putea aprecia dacă măsurile luate în acest interval de timp au condus la îmbunătățirea calității serviciilor educaționale. Analiza comparativă a rezultatelor școlare la nivelul instituției cu rezultatele la nivel de județ va fi realizată ținând cont de contextul socio – economic în care școala funcționează, accentul fiind pus pe valoarea adăugată și valoarea creată la nivelul școlii.

g) **Analiza rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarelor adresate beneficiarilor direcți (elevii) și indirecti (agenții economici, părinții/ reprezentanți legali, angajatori)** oferă informații privind calitatea serviciului educațional din unitatea respectivă de învățământ. **Analiza rezultatelor obținute în urma aplicării chestionarelor adresate personalului didactic, didactic auxiliar și personalului nedidactic** oferă informații privind gradul de satisfacție față de managementul strategic și operațional din școala respectivă.

h) Analiza rezultatelor la **interviurile individuale și de grup cu conducerea școlii, cu responsabilii ariilor curriculare, respectiv cu personalul didactic** vor evidenția punctul de vedere al acestora cu privire la dezvoltarea instituțională și asigurarea calității serviciilor educaționale.

i) **Informațiile privind rezultatele parteneriatelor școlii, realizate în ultimii trei ani** demonstrează interesul școlii pentru îmbunătățirea calității educației furnizate (prin adaptarea unor exemple de bună practică din alte școli, prin cooperarea cu instituțiile de învățământ superior etc.) și probează capacitatea școlii de a se implica în viața comunității și de a-și adapta oferta educațională la cerințele unei societăți bazate pe cunoaștere.

j) **Informațiile privind rezultatele proiectelor în care școala a fost implicată în ultimii trei ani (obiective, rezultate, activități propuse, partenerii din proiect, stadiul implementării)** demonstrează preocuparea conducerii școlii pentru creșterea calității ofertei educaționale, dezvoltarea profesională a personalului și a elevilor, după caz, îmbunătățirea bazei materiale etc.

k) **Analiza procedurilor de asigurare a calității** elaborate în școală precum și a modului în care acestea sunt aplicate pentru evaluarea internă și îmbunătățirea calității permit echipei de evaluare să formuleze aprecieri cu privire la managementul calității din școală.

l) **Portofoliile cadrelor didactice și ale preșcolarilor/ elevilor**, prin informațiile conținute, pot demonstra valoarea adăugată și valoarea creată de școală în procesul instructiv - educativ (proiectarea și implementarea curriculumul-ui, evaluarea rezultatelor școlare) și pot permite astfel echipei de evaluare să aprecieze contribuția reală a școlii la educația copiilor/ elevilor.

m). Analiza cu privire la acuratețea, fiabilitatea și caracterul complet al informațiilor publicate pe **site - ul școlii, precum și in materialele promoționale** permit membrilor echipei de evaluare să aprecieze calitatea promovării ofertei educaționale în rândul elevilor/ copiilor, dar și la nivelul comunității.

n) **Analiza informațiilor privind formarea continuă**, corelată cu **analiza procesului instructiv - educativ** permit membrilor comisiei de evaluare să aprecieze eficiența activității didactice.

Capitolul III - Procedura de evaluare externă a calității educației

Secțiunea I - Pregătirea evaluării

Art. 10. În vederea declanșării procedurii de evaluare externă a calității educației în învățământul preuniversitar, organizația furnizoare de educație înaintează la ARACIP, din proprie inițiativă sau la solicitarea acesteia, următoarele documente:

- a. cererea de declanșare a procedurii de evaluare externă a calității educației (în original, în format tradițional);
- b. Fișa - tip a unității de învățământ (scanată, în format electronic, fiecare pagină semnată și ștampilată de directorul unității de învățământ);
- c. Proiectul/ planul de dezvoltare instituțională, respectiv Planul de acțiune al școlii (scanat, în format electronic, fiecare pagină semnată și ștampilată de directorul unității de învățământ);
- d. Rapoartele anuale de evaluare internă, respectiv Rapoartele de autoevaluare pentru învățământul profesional și tehnic realizate de unitatea de învățământ respectivă în ultimii 3 ani școlari încheiați, care să cuprindă și planurile de îmbunătățire aferente fiecărui an (scanate, în format electronic, fiecare pagină semnată și ștampilată de directorul unității de învățământ).
- e. Copie de pe ordinul de plată a tarifului de evaluare externă – copie scanată, în format electronic, semnată și ștampilată de directorul unității de învățământ.

Art. 11. (1) Documentația depusă de organizația furnizoare de educație este înregistrată și repartizată spre expertiză personalului din cadrul aparatului propriu al ARACIP. Rezultatul expertizei se comunică unității depunătoare în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării documentației.

(2) În cazul în care documentația depusă este completă, se aduce la cunoștința unității de învățământ respective declanșarea procedurii de evaluare externă. În cazul în care se constată caracterul incomplet al documentelor prezentate, se comunică unității de învățământ respective necesitatea completării acesteia, în termen de 30 de zile de la comunicare. În cazul în care unitatea de învățământ nu transmite completările solicitate, cererea acesteia se respinge ca inadmisibilă.

(3) După completarea documentației, Biroul executiv al ARACIP, întrunit în ședință ordinară, aproba graficul de desfășurare a vizitelor de evaluare, precum și componența comisiilor de experți, desemnate în acest scop.

(4) Comisia de evaluare este formată din 2- 4 membri, iar durata vizitei de evaluare este de 2- 4 zile, în funcție de dimensiunea și complexitatea unității de învățământ evaluate. În cazuri excepționale, se poate prelungi durata vizitei de evaluare, peste termenul stabilit inițial, cu aprobarea Biroului executiv al ARACIP.

(5) Perioada de desfășurare a vizitelor de evaluare, precum și componența comisiei de evaluare desemnate se aduc la cunoștința organizațiilor furnizoare de educație solicitante, într-un termen de cel puțin 15 zile înainte de desfășurarea vizitei de evaluare.

(6) Documentația depusă de unitatea de învățământ respectivă este transmisă de ARACIP, prin e-mail, coordonatorului comisiei de evaluare, în vederea informării întregii echipe, într-un termen de cel puțin 15 zile înainte de desfășurarea vizitei de evaluare.

(7) Organizația furnizoare de educație poate solicita, în vederea pregătirii evaluării externe, consiliere din partea formatorilor în domeniul calității educației, înscriși în Registrul special al ARACIP.

Secțiunea II – Desfășurarea evaluării

Art. 12. Coordonatorul comisiei de evaluare transmite directorului unității de învățământ, cu 5 zile lucrătoare înainte de desfășurarea vizitei de evaluare, programul vizitei respective.

Art. 13. Comisia de evaluare desemnată de ARACIP desfășoară următoarele activități:

a). întâlnirea membrilor comisiei de evaluare externă, în prezența deschiderii activităților de evaluare, pentru:

a.1.) organizarea agendei evaluării (abilitare cu organizarea internă a furnizorului de educație);

a.2.) analiza contextului și situației concrete a unității școlare, așa cum sunt ele descrise în: *Proiectul (planul) de dezvoltare instituțională (PDI) sau Planul de acțiune al școlii (PAS), Raportul anual de evaluare internă (RAEI) sau Raportul de autoevaluare (RA), situația centralizată a rezultatelor școlare pe ultimii 3 ani comparativ cu rezultatele la nivel de județ;*

a.3.) programarea orară a activităților, respectiv a întâlnirilor ce urmează fi derulate);

b) deschiderea activităților de evaluare externă a calității în prezența reprezentanților unității de învățământ (directorul școlii, coordonatorul Comisiei de Evaluare și Asigurare a Calității, coordonatorul pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare, a membrilor Consiliului de Administrație, a observatorului delegat din partea inspectoratului școlar);

c) stabilirea întâlnirilor dintre membrii echipei de evaluare și reprezentanți ai cadrelor didactice, ai Consiliului de Administrație, șefi de catedre/ comisii metodice/ arii curriculare, elevi, Consiliul elevilor, elevi cu performanțe deosebite, părinți, Comitetul de părinți, angajatori agenți economici parteneri/ angajatori, reprezentanți ai Consiliului Local;

d) participarea membrilor comisiei de evaluare la activități, după cum urmează: vizita școlii, activități de observare directă, asistențe la lecții, la activități extrașcolare prevăzute în Calendarul de activități al școlii, aplicarea de chestionare unor grupuri țintă (elevi, părinți, angajatori agenți economici parteneri/ angajatori, personal didactic, didactic auxiliar și nedidactic), realizarea de interviuri individuale și de grup, vizite la agenții economici unde elevii își desfășoară stagiile de practică, alte activități curente programate la nivelul unității de învățământ etc.;

e) analiza dovezilor care probează rezultatele și efectele acestor activități în privința creșterii calității educației oferite de către unitatea școlară, în special asupra indicatorilor de calitate din standardele naționale;

f) finalizarea activităților de evaluare externă a calității în prezența reprezentanților organizației furnizoare de educație/ unității de învățământ și prezentarea concluziilor desprinse din raportul de evaluare externă;

g) redactarea procesului – verbal;

h) redactarea raportului de evaluare externă a calității.

Secțiunea III – Rezultatele evaluării

Art. 14. (1) Raportul final de evaluare externă este înaintat la ARACIP și transmis unității de învățământ în termen de 10 zile lucrătoare de la finalizarea activităților de evaluare.

(2) Raportul de evaluare externă va conține calificativele acordate școlii pentru fiecare indicator de performanță din standardele de referință evaluate.

(3) Calificativele care pot fi obținute pentru fiecare indicator de performanță evaluat din standardele de referință sunt următoarele:

a) „Nesatisfăcător”, în situația neîndeplinirii a cel puțin unui descriptor din standardele de acreditare și evaluare periodică;

b) „Satisfăcător”, în situația îndeplinirii tuturor descriptorilor din standardele de acreditare și evaluare periodică;

c) „Bine”, în situația îndeplinirii tuturor descriptorilor din standardele de acreditare și evaluare periodică și a cel puțin unui descriptor din standardele de referință;

- d) „Foarte bine”, în situația îndeplinirii tuturor descriptorilor din standardele de acreditare și evaluare periodică și a tuturor descriptorilor din standardele de referință;
- e) „Excelent”, în situația îndeplinirii tuturor descriptorilor din standardele de acreditare și evaluare periodică, a tuturor descriptorilor din standardele de referință, precum și a unor descriptori definiți de unitatea de învățământ.

(4) Partea finală a raportului de evaluare externă poate prezenta aspecte de bună practică în asigurarea calității educației la nivelul școlii respective. Exemplele de buna practică consemnate în rapoartele de evaluare externă pot fi promovate la nivel local de către inspectoratele școlare și la nivel național de ARACIP.

Art. 15. (1) Pe baza concluziilor Raportului de evaluare externă, Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității revizuieste planul de îmbunătățire a calității educației elaborat de școală în urma ultimei evaluări interne.

(2) Implementarea planului de îmbunătățire este monitorizată de reprezentanții ARACIP și/ sau ai inspectoratelor școlare.

Art. 16. (1) În situația în care în *raportul de evaluare externă* există indicatori de performanță apreciați cu calificativul „Nesatisfăcător”, se vor aplica în mod corespunzător prevederile art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare.

(2) În cazul menționat la alin. (1), unitatea de învățământ respectivă va urmări cu prioritate implementarea unor măsuri care să conducă la remedierea acestora.

(3) Inspectoratele școlare realizează o monitorizare specială în cazurile menționate la alin. (1), urmărind progresul înregistrat de școala respectivă. Rezultatele monitorizării sunt aduse la cunoștința ARACIP.

Capitolul IV – Dispoziții finale

Art. 17. (1) Contestațiile cu privire la concluziile Raportului de evaluare externă întocmit se adresează, în termen de 30 de zile de la comunicare, ministrului educației.

(2) Raportul de evaluare externă poate fi atacat în condițiile Legii contenciosului administrativ nr.554/2004, cu modificările ulterioare.

Art. 18. La activitățile de evaluare a organizațiilor furnizoare de educație pot participa, cu statut de observator, reprezentanți ai inspectoratului școlar județean/ al municipiului București, reprezentanții organizațiilor sindicale din unitatea de învățământ preuniversitar supusă evaluării, precum și reprezentanți ai părinților, ai altor instituții reprezentative din comunitatea locală, ai autorităților publice județene și locale.

Art. 19. (1) ARACIP eliberează un atestat din care să reiasă nivelul de calitate existent în cadrul unității de învățământ respective, raportat la indicatorii de performanță din standardele de referință evaluate, în termen de 30 de zile de la analiza și aprobarea raportului de evaluare externă a calității în Consiliul ARACIP.

(2) Atestatul va menționa nivelul rezultatelor obținute de unitatea școlară față de rezultatele așteptate, având în vedere factorii de risc identificați la nivelul unității de învățământ.

Art. 20. Organizația furnizoare de educație are obligația de a face public atestatul de calitate obținut.